

ELNÖKI KÖSZÖNTŐ

Kedves Kollégák,
Khasonlítva a gazdához, aki kincseiből régit és újat hoz elő (vö.: Mt 13,52) mint régi-új elnök, szeretnék rövid vissza- és előretekintést tenni egyesületi munkákkal kapcsolatban.

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése azzal a céllal jött létre, hogy összefogja a magyarországi történelmi egyházak és felekezetek muzeális könyvtárait, gyűjteményeit. Annak érdekében, hogy ezeket a feladatokat elvégezzük, hogy élő könyvtárak legyünk, hogy könyvtárként és nem múzeumként vagy irattárként tekintsenek ránk, vállalnunk kellett bizonyos közfeladatokat, *közgyűjteményi jelleget*, a települési könyvtárakra jellemző nyitottságot és nyilvánosságot, mely sajátosságok valójában idegenek tőlünk. Gyűjteményeiket, szerzeményezésüket, állománygondozásukat és szolgáltatásukat, valamint a könyvtárhasználóink körét tekintve könyvtáraink inkább *sakkkönyvtárak és muzeális dokumentumokat* őrző, gyakran *múzeum-jellegű* teremkönyvtárral bíró intézmények.

Éppen ezért a következő évek feladata, hogy *sakkkönyvtári identitásunkat erősítsük*, melyet nem is kell olyan nagyon bizonyítgatnunk könyvtárszakmai körökben. Ezt igazolja az, hogy 2016 márciusában meghívást kaptunk a KSH Könyvtár – MKE szervezte első sakkkönyvtári konferenciára. (2016. március 29. – Szakkönyvtári seregszemle 2016.) Identitásunk erősítése érdekében folytatjuk a *Szomszédolás* című programot jelentős, országos nagy sakkkönyvtárakban (Országos Idegennyelvű Könyvtár és Múzeum, OPKM, Magyar Mezőgazdasági Könyvtár, KSH Könyvtára), és a *Vendégünk* című programot is, melyen könyvtárszakmai szervezetek (MKE, IKSZ, EKK, KTE) képviselőit szeretnénk vendégül látni.



Az új elnökségi ciklus kezdetén vissza és előre tekintve úgy látom, hogy munkánkat egyesületi szinten a kettősség jegyében kell folytatnunk. Vannak régi és vannak új feladataink. Lesznek olyan prog-

ramjaink, melyeknek van előzménye, és elérték bennünket új kihívások is. Ezek közül vannak, amelyek már most megnevezhetők, és vannak, melyek még csak körvonalazódnak.

A *muzeális gyűjteménnyel* rendelkező könyvtárak katalogizálása és közzététele helyi és országos *adatbázisokban* még nem teljes. A *digitalizálás* és a digitalizált tartalmak tárolása és szolgáltatása Magyarországon még éppen csak elkezdődött; nemzeti összefogásra lenne szükség, melybe az egyházi könyvtáraknak is be kell kapcsolódniuk, hiszen az ezekben a könyvtárakban őrzött anyag a nemzeti kulturális örökség része. Fontos 21. századi kihívás, hogy a muzeális anyagot *kiállítások* formájában, *múzeumpedagógiai* eszközökkel az érdeklődő közönség számára bemutassuk. Az *állományvédelmi munka* folyamatos feladatunk, hiszen mindig korszerűbb vagy- és tűzvédelmi eszközök, rendszerek jelennek meg, még sok restaurálásra váró kötetünk és preventív állományvédelmet kívánó gyűjteményrészünk van. Bár törvényben szabályozott, a gyakorlatban országos szinten nem megoldott a szerzői jogi védelem és a muzeális dokumentumok tulajdonjogi védelme sem.

A muzeális gyűjteménnyel kapcsolatos munkánk hatékonysága érdekében egyesületi szinten szeretnénk szorosabbra fűzni az együttműködésünket a Fragmenta Codicum munkacsoporttal. Ennek jegyében tartottuk februári szakmai napunkat, ahol bemutatkoztak azok a könyvtárak – Esztergom, Kalocsa – amelyek már jelentős és látványos eredményeket tudnak felmutatni a kó-

*dex*feldolgozás és digitalizálás területén. (2016. február 24. – Az egyházi könyvtárakban őrzött kódexek és kódex-fragmentumok feldolgozása és digitalizálása – Budapest, Piarista Könyvtár). A júniusi szarvasi összejövetelen előadást hallottunk Mészáros Zoltántól (Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár) Digitalizálás – elmélet és gyakorlat címmel. A kódexek feltárásával és digitalizálásával kapcsolatban további konzultációkat, szakmai napokat és kirándulásokat szervezünk.

A kódexek mellett a jövőben szorgalmazzuk a *fragmentum*-feldolgozást és kutatást, az *ősnymtatványaink* feldolgozását és adatbázisban, illetve nyomtatott katalógusban való közzétételét. A muzeális gyűjtemények feltárása és szolgáltatása témában további szakmai napokat, értekezleteket, konzultációkat, tanulmányi kirándulásokat tervezünk. Egymással együttműködve törekszünk a muzeális anyag digitalizálására, tulajdonjogunkat megőrizve készek vagyunk bekapcsolódni a nemzeti kulturális vagyoni *országos szintű digitalizálásába*.

Ami az állományvédelmi munkát illeti: a múlt évben részt vettünk a Magyar Restaurátorkamara rendezvényén az OSZK-ban (2015. december 15. – Vizes katasztrófák. A Papír és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Restaurátor Szakosztály szakmai előadói napja) és a szarvasi konferencián előadást hallottunk Peller Tamás restaurátortól „Vízkar könyv- és irattárakban” címmel. Több kolléga kapott felkérést előadásra a 2016. szeptember 30-án a 25 éves Kunszentmiklósi Pro Bibliotheca Antiqua Baksayana Alapítvány szakmai konferenciáján: Egyházi, iskolai kiskönyvtárak régi/muzeális gyűjteményeinek állományvédelme – Kunszentmiklós. A konferenciáról hírt adunk majd az EKE Hírlevélben és bízom benne, hogy az előadások anyaga is elérhető lesz mindannyiunk számára.

A modernebb gyűjteményekben – főként a felsőoktatási és középiskolai könyvtárakban – másféle feladatok vannak. Ezekben a könyvtárakban

a *minőségmenedzsment* szempontjait szem előtt tartva, a legkorszerűbb és mindig modernebb informatikai eszközök frissítése, az adott tudományterülettel (teológia és segédtudományai) kapcsolatos hagyományos dokumentumok szerkesztésén túl internetes adatbázisok építése, közzététele, beszerzése, és használatának segítése a feladat. A minőségbiztosítás témakörben két szakmai programot szerveztünk: 2015. november 4-én Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer és minőségbiztosítás a gyakorlatban – Szakfelügyelet (Budapest, Sapientia Könyvtár), illetve 2016. május 9. és 10. között EKE továbbképzés zajlott Tihanyban Könyvtári minőségirányítás – minőségbiztosítás címmel. A minőségbiztosítással a nyilvános könyvtári státusz elnyerése/megtartása és a 21. századi informatikai-technikai fejlődéssel változó olvasási, tanulási, könyvtárhasználati szokásokkal való lépéstartás érdekében továbbra is foglalkozni kell. Különösen is fontos, mondhatjuk, létfontosságú az egyházi felsőoktatási könyvtárak esetében. Ezt az ügyet segítik a *szakértői vizsgálatok*, melyek hat egyházi könyvtárban folytatódnak idén, valamint az egyesületi szintű részvétel különböző országos szakmai programokban: *elektronikus információ-szolgáltatás, jogszabályi változások figyelemmel kísérése és véleményezése, egyes, országosan felmerülő szakmai kérdések kidolgozása, könyvtári statisztika, szakkönyvtárak ügyei*. Egyesülésünk a magyar egyházi és felekezeti könyvtárak szakmai, érdekképviselői szervezeteként éppen azért alakult, hogy az efféle témákban tájékozódva összefogja a könyvtárosokat és a fenntartókat, továbbá képviselje az egyházi könyvtárak érdekeit. Több olyan eset is volt az elmúlt 20 év alatt, amikor másságunkat, de együttműködési készségünket sikerült úgy artikulálni, hogy ha mentességet nem is kaptunk, de a szakmai-politikai döntéshozók figyelembe vették a sajátosságainkat, értekeinket.

Egyesületünk kész aktívabban bekapcsolódni az EISZ Titkárság munkájába. Az EISZ-ről Len-

csés Ákos (MTA-KIK) tartott előadást a júniusi szarvasi konferencián: Egyházi intézmények az EISZ Nemzeti Programban címmel. Szeptembertől egyesületi szinten az EKE és az EISZ között *Török Beáta* tartja a kapcsolatot. Szeptember 15-én az EISZ – ELTE könyvtári nyílt napon bemutatót hallhattak az egyházi felsőoktatási intézmények, egyházi könyvtárak és levéltárak munkatársai a Brill és a DeGruyter kiadók releváns tartalmairól és a hozzáférés lehetőségeiről (Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár).

Több alkalommal is felhívtuk a Kollégák figyelmét arra, hogy a közelmúltban több könyvtárral kapcsolatos jogszabály is megváltozott. Ezek a változások az egész magyar könyvtári rendszerben, minden könyvtártípusnál sok kérdést és problémát felvetnek. Arra is utaltunk, hogy bár az egyházi könyvtárak különlegesek, de nem törvényen kívüliek. Nálunk nagyon sok minden másképp van – fenntartás, finanszírozás, szervezeti kultúra stb. – mint egyéb könyvtártípusoknál. A könyvtári törvény módosításairól szóló 2015. évi CCVII. törvény bizonyos pontja már 2016. január 1-jén hatályba lépett, más bekezdések 2016. szeptember 1-től, illetve 2017. január 1-től lesznek érvényesek. Az EKE részéről *Baranya Péter* elnökségi tag kíséri figyelemmel ezt a kérdést – területet, ő vett részt szeptember 9-én a Könyvtári Intézet műhelynapján. A közeljövőben az EKE is tart majd szakmai napot, konzultációt a könyvtári jogszabályok és a számviteli törvény bennünket is érintő kérdéseiről, változásairól, az e-leltárról, a kurrens leltári, és a teljes gyűjteményt érintő értékbecslésről, a teljes állomány „vagyonosításáról”, mely különösen is nagy gondot jelenthet a muzeális gyűjteménnyel rendelkező könyvtárakban.

A tisztségváltás után szinte már természetes feladatunknak tekintjük a *belső kommunikációs fórumaink* és lehetőségeink *áttekintését*, ahol szükséges *átalakítását* (EKE Hírlevél, levelezőlista, EKE-honlap, UNITAS-portál). Természetesen új Névtár is készül, kurrens adatokkal,

melyből mind magunk, mind a könyvtárosszakma biztonsággal tájékozódhat rólunk. Fontosnak gondoljuk egyesületi szintű *jelenlétünket a szakajtóban* és részvételünket, *képviselőtünket* minden olyan szakmai programon, mely tájékozódásunkat vagy éppen munkánkat segítheti. Ennek a területnek – sok egyéb feladat mellett – *Kövécse Ildikó* titkár lesz a gazdája.

Változatlanul fontos a kitekintés, a nemzetközi kapcsolat. Képviselőtünket és a kapcsolattartást a BETH-tel *Bálint Ágnes* elnökségi tag vállalta. A jövőben talán további szervezettet-szervezetekkel való kapcsolatfelvétel is lehetségesse válhat.

Kedves Kollégák!

Meggyőződésem, hogy mindannyian jól akarunk végezni a munkánkat, kamatoztatni a talentumainkat és hűséges sáfárként gondolni a ránk bízott embereket és javakat. *(A sáfároktól ... egyet követelnek meg, hogy hűségesek legyenek. 1Kor 4,2.)*

Elnöki munkámban nemcsak az egyesület vezetősége: titkár, elnökség, kamarás, felügyelőbizottság, hanem minden egyházi könyvtáros kolléga segítségét kérem, remélem. Kredics László segítségével találtunk rá az UNITAS „mottójára,” Szent Ágoston idézetére: *„In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas.”* – *A szükséges dolgokban legyen egység, a kétesekben szabadság, mindenben pedig szeretet.* Ennél jobb célt, irányt, mottót, igazságot magamtól sem tudok Mindannyiunk számára!

Pannonhalma, 2016. szeptember 17.



Ásványi Ilona
EKE elnök